

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 5. lipnja 2024.

Analiza presude

Dolenec protiv Hrvatske

zahtjev br. 25282/06

presuda

povreda čl. 3. Konvencije – zabrana mučenja
povreda članka 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje (prava obrane)

Propust provođenja učinkovite istrage navoda o nasilju zatvorskih čuvara prema zatvoreniku uzrok je povrede postupovne obveze države da pruži zaštitu od mučenja

Ograničena mogućnost uvida u spis predmeta dovela je do nejednakosti podnositelja kao stranke u kaznenom postupku te predstavlja povredu njegovog prava na obranu

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, 26. studenog 2009. objavio je presudu kojom je utvrdio povredu postupovnog aspekta čl. 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) zbog neodgovarajuće istrage navoda podnositelja o zlostavljanju od strane zatvorskih službenika, te povredu čl. 6. st. 1. zajedno s čl. 6. st. 3. (b) i (c) Konvencije zbog povrede prava obrane podnositelja u kaznenom postupku.

Podnositelj zahtjeva je osuđen kaznenom presudom za više od dvadeset kaznenih djela krađe i teške krađe. Nakon što je protiv njega podnesen optužni prijedlog, podnositelj je smješten u pritvor. Njegovo lišenje slobode je uz kraće prekide, trajalo cijelo vrijeme kaznenog postupka, a nastavljeno je i nakon donošenja pravomoćne presude. U kaznenom postupku, podnositelja je zastupao branitelj po službenoj dužnosti. Psihijatrijskim vještačenjem je utvrđeno da boluje od post-traumatskog stresnog poremećaja (dalje: PTSP). Podnositelj je tijekom postupka bio smješten u pritvoru u Zatvoru u Varaždinu, ali je više puta premještan u druge zatvore i kaznionice¹ prije nego li je podnio zahtjev Europskom sudu u kojem je prigovorio zbog čitavog niza povreda prava koje se jamče Konvencijom.

Članak 3. Konvencije

¹ Zatvori i kaznionica u kojima je podnositelj boravio u relevantno vrijeme: (i) Zatvor u Varaždinu (ožujak 2004.-listopad 2004.; siječanj 2005. - ožujak 2005.; travanj 2005. - lipanj 2005.), (ii) Zatvor u Zagrebu (lipanj 2005. - srpanj 2005.), (iii) Kaznionica u Lepoglavi (srpanj 2005. - listopad 2006.), (iv) Zatvor u Gospiću (listopad 2006. - siječanj 2007.), (v) Zatvor u Puli (siječanj - studeni 2007.).

a) Opći uvjeti boravka podnositelja zahtjeva u zatvoru

Analizirajući prigovore podnositelja o neodgovarajućim uvjetima u zatvorima u kojima je boravio, Europski sud je razmatrao podnositeljev boravak u svakom zatvoru zasebno, vodeći se načelima i standardima koje je u utvrdio u svojoj dotadašnjoj praksi ([Kalashnikov protiv Rusije](#), br. 47095/99, st. 96.-97., ECHR 2002-VI, te [Valašinas protiv Litve](#), br. 44558/98, st. 103. i 107.) te važećim standardima Europskog odbora za sprječavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja (CPT)².

Dio prigovora koji su se odnosili na uvjete boravka u Zatvoru u Varaždinu i Zatvoru u Zagrebu, Europski sud je odbacio jer su podneseni izvan šestomjesečnog roka, dok je dio prigovora koji su se odnosili na uvjete u raznim zatvorskim ustanovama nakon 5. studenog 2007. odbacio zbog neiscrpljivanja domaćih pravnih sredstava³.

Dio prigovora podnositelja zbog neodgovarajućih uvjeta boravka u Kaznionici u Lepoglavi, Zatvoru u Gospiću i Zatvoru u Puli Europski sud je odbio. U odnosu na boravak u Kaznionici u Lepoglavi (srpanj 2005. - listopad 2006.), Europski sud je primijetio da je podnositelj u određenim razdobljima bio prisiljen boraviti u prostoru skučenijem⁴ od onoga utvrđenog standardima CPT-a, ali razmatrajući dnevni raspored podnositelja u relevantnom razdoblju primijetio je da je skučenost u ćeliji bila nadoknađena slobodom kretanja. Naime, podnositelj je u ćeliji morao biti jedino u razdoblju od 22:45 h do 6:00 h, odnosno ako je tijekom boravaka u kaznionici radio do 7:00 h, dok je ostatak dana mogao provesti izvan ćelije, baveći se raznim aktivnostima te boraveći na svježem zraku.

U odnosu na boravak podnositelja u Zatvorima u Gospiću i Puli, Europski sud je utvrdio da je bio u skladu sa standardima određenim CPT-om jer je podnositelj u ćeliji uvijek imao na raspolaganju više od 4 m². Ne utvrdivši druge otežavajuće okolnosti podnositeljevog boravka u navedenoj kaznionici i zatvorima, Europski sud je zaključio da uvjeti nisu bili protivni čl. 3. Konvencije te je prigovor podnositelja odbio.

b) Navodni napadi na podnositelja zahtjeva u zatvoru

Europski sud je istaknuo da primjena fizičke sile protiv zatvorenika čije ponašanje to nužno ne zahtijeva predstavlja narušavanje njegovog ljudskog dostojanstva te nečovječno i ponižavajuće postupanje suprotno članku 3. Konvencije ([Tekin protiv Turske](#), 9. lipnja 1998., Izvještaji 1998-IV, st. 53.). Ako se za osobu koja boravi u pritvoru ili zatvoru utvrdi da je ozlijeđena tijekom lišenja slobode, država je dužna pružiti uvjerljivo objašnjenje o tome kako su predmetne ozljede nastale jer se u protivnom otvara pitanje primjenjivosti čl. 3. Konvencije ([Satik i drugi protiv Turske](#), br. 31866/96, st. 54., 10. listopada 2000.). Naime, ako pojedinac iznese dokazivu tvrdnju da je pretrpio ozbiljno zlostavljanje od strane državnih vlasti protivno čl. 3. Konvencije, ta odredba tumačena u kombinaciji s obvezom iz čl. 1. Konvencije,

² CPT je tako utvrdio da su 4 m² po zatvoreniku odgovarajuća i poželjna orijentacijska vrijednost kada je riječ o površini zatvorske ćelije; [CPT/Inf \(2005\) 8](#), stavak 65.

³ Temeljem članka 15. stavka 2. Zakona o izvršenju kazne zakona (NN br. 128/99 i 190/03) podnositelj je na raspolaganju imao mogućnost podnijeti pritužbu upravitelju kaznionice.

⁴ Od srpnja do rujna 2005. podnositelj je bio prisiljen boraviti u prostoru površine 2,28 m², od rujna do prosinca 2005. u prostoru površine 2,45 m², od srpnja do rujna 2006. u prostoru površine 3,34 m².

podrazumijeva provedbu učinkovite istrage. S obzirom na apsolutni karakter čl. 3. Konvencije, istraga treba biti takva da može dovesti do otkrivanja i kažnjavanja odgovornih. U protivnom, moglo bi se dogoditi da predstavnici države nekažnjeno zlopotrebljavaju prava onih koji se nalaze pod njihovom kontrolom ([Labita protiv Italije](#) [VV], br. 26772/95, st. 131. ECHR 2000-IV).

Posljedično, istraga ozbiljnih navoda o zlostavljanju mora biti temeljita, a što znači da vlasti moraju uložiti ozbiljne napore kako bi se utvrdilo što se zbilja dogodilo, bez oslanjanja na brzoplete ili neutemeljene zaključke prije zatvaranja istrage. Uz poduzimanje svih razumnih mjera koje im stoje na raspolaganju nacionalne vlasti trebaju osigurati dokaze koji se odnose na incident, uključujući između ostalog i iskaze očevidaca i forenzične dokaze ([Tanrikulu protiv Turske](#) [VV], br. 23763/94, st. 104., ECHR 1999-IV). Dodatno, da bi istraga bila učinkovita ona ujedno mora biti neovisna, nepristrana, podlijevati javnoj kontroli, a vlasti moraju postupati s uzornom revnošću i brzinom ([Menesheva protiv Rusije](#), br. 59261/00, st. 67., ECHR 2006-III). Svaka manjkavost u istrazi koja dovodi u pitanje mogućnost utvrđenja uzroka ozljeda ili identiteta osoba koje su za to odgovorne može dovesti do toga da istraga ne zadovolji kriterij učinkovitosti.

Podnositelj zahtjeva svoje navode o zlostavljanju mora potkrijepiti odgovarajućim dokazima pri čemu Europski sud primjenjuje standard dokazivanja „izvan razumne sumnje“, uz napomenu da takav, odgovarajući dokaz može proizaći iz postojanja dovoljno jakih, jasnih i suglasnih zaključaka ili sličnih nepobitnih činjenica ([Irska protiv Ujedinjene Kraljevine](#), 18. siječnja 1978., st. 161.). Kada podnositelj ističe da je bio žrtva zlostavljanja, a događaj je nastupio dok je navedeni bio u potpunosti ili velikim dijelom pod kontrolom i nadzorom države, tada je na nacionalnim vlastima da dokažu da do ozljede nije došlo iz razloga koje je žrtva navela ([Salman protiv Turske](#) [VV], br. 21986/93, st. 100., ECHR 2000-VII).

Tijekom podnositeljevog boravka u Kaznionici u Lepoglavi i Zatvoru u Puli, dogodila su se tri incidenta u kojima je došlo do navodne uporabe sile protiv podnositelja. Europski sud je utvrdio da ni u jednom slučaju nije došlo do povrede materijalnog aspekta čl. 3. Konvencije zbog izostanka bilo kakve medicinske dokumentacije ili drugih dokaza koji bi potkrijepili podnositeljeve navode o zlostavljanju. Međutim, za prva dva incidenta podnositelj je iznio dokazivu tvrdnju koja je ukazivala na postojanje osnovane sumnje da je bio žrtva zlostavljanja, a koja tvrdnja je bila dovoljna da bi se aktivirala pozitivna obveza provođenja učinkovite istrage. Naime, među strankama nije sporno da su se dogodila ta dva incidenta u kojima su zatvorski čuvari upotrijebili silu protiv podnositelja zahtjeva.

Nakon prvog incidenta zatvorsko osoblje je pripremlilo pisana izvješća za upravitelja zatvora. Europski sud je ponovio da osobe koje su odgovorne za ili koje provode istragu trebaju biti neovisne od onih koje su umiješane u događaje ([Gulec protiv Turske](#), srpanj 1998., Izvještaji 1998-IV, st. 81.-82.), što ne uključuje samo odsutnost hijerarhijske ili institucionalne povezanosti, već i stvarnu neovisnost. Stoga činjenica da je pisana izvješća kao i usmene iskaze čuvara koji su sudjelovali u predmetnim događajima razmatrao samo upravitelj zatvora koji o njima nije donio nikakvu odluku i koji im je hijerarhijski nadređen, predstavlja postupanje koje se ne može opisati kao provođenje temeljite i učinkovite istrage ([Ergi protiv Turske](#), 28. srpnja 1998., Izvještaji 1998-IV, st. 83.-84.).

Nakon drugog incidenta podnositelj zahtjeva je dao izjavu pred sucem izvršenja koji je zatražio izvješće od uprave Zatvora u Puli prije nego li je dopisom odbacio podnositeljeve tvrdnje. Sudac izvršenja nije osobno saslušao niti jednog čuvara koji je sudjelovao u incidentu, a samo izvješće koje je podnijela uprava zatvora bilo je sastavljeno u kratkim crtama bez pojedinosti o samom incidentu. Prema zaključku Europskog suda ni navedena istraga nije zadovoljila zahtjeve temeljitosti, djelotvornosti i neovisnosti da bi bila ocijenjena kao učinkovita.

Slijedom navedenog, Europski sud je utvrdio da je došlo do povrede postupovnog aspekta čl. 3. Konvencije.

U odnosu na treći incident, hrvatske vlasti su zanijekale uporabu sile protiv podnositelja, a nije bilo ni jasnih medicinskih nalaza koji bi upućivali na to da je podnositelj zahtjeva pretrpio ikakve ozljede, niti bilo kakvih drugih dokaza koji bi upućivali da je bio žrtva zlostavljanja. Stoga je Europski sud smatrao da podnositelj zahtjeva nije iznio dokazivu i vjerodostojnu tvrdnju zbog koje bi postojala obveza provođenja istrage, pa nije ni došlo do povrede čl. 3. Konvencije u njegovom postupovnom aspektu.

Članak 8. Konvencije

Prigovor o navodnoj nemogućnosti ostvarivanja odgovarajućeg psihijatrijskog liječenja u zatvoru, koje je također podnositelj iznio, Europski sud je ispitao u okviru prava na poštovanje privatnog života koji se jamči čl. 8. Konvencije smatrajući da postupanje prema podnositelju nije doseglo stupanj težine potreban za primjenu čl. 3. Konvencije ([Costello-Roberts protiv Ujedinjene Kraljevine](#), st. 36., 25. ožujak 1993., Serija A br. 247-C).

Europski sud je ponovio da je „privatni život“ širok pojam koji nije moguće iscrpno definirati, ali duševno zdravlje osobe svakako čini sastavni i ključni dio privatnog života povezan s aspektom moralnog integriteta ([Bensaid protiv Ujedinjene Kraljevine](#), br. 44599/98, st. 47., ECHR 2001-I).

Među strankama nije bilo sporno da je podnositelj zahtjeva bolovao od poremećaja ličnosti, PTSP-a i drugih psihičkih tegoba zbog kojih je bio sklon sukobljavanju s ostalim zatvorenicima i zatvorskim osobljem te samoozljeđivanju. Otvoreno je stoga bilo pitanje jesu li državna tijela poduzela potrebne mjere kako bi podnositelju osigurala odgovarajuće psihijatrijsko liječenje jer je on ovisio o postupcima nadležnih zatvorskih službi ([Slawomir Musial protiv Poljske](#), br. 28300/06, st. 96., 20. siječnja 2009.).

U tom smislu Europski sud je istaknuo da:

- ni u jednoj fazi boravka u zatvoru, sukladno zdravstvenom kartonu podnositelja, njegov smještaj u redovnu kaznenu ustanovu nije bio doveden u pitanje, te niti jedan od psihijatarata koji je pregledao podnositelja nije preporučio posebno psihološko liječenje izuzev farmakoterapije koja je podnositelju uredno propisana i koju je dobivao dok je boravio u zatvoru;
- kada je riječ o drugim, neobaveznim oblicima liječenja, poput grupne terapije, one su podnositelju koji je bolovalo od PTSP-a bile dostupne u Kaznionici u Lepoglavi i

Zatvoru u Puli, iako je redovito sudjelovanje podnositelja u takvim terapijama bilo bitno ograničeno zbog činjenice se on često sukobljavao i agresivno ponašao;

- kada je riječ o psihijatrijskom liječenju, tijekom svog boravaka u Zatvoru u Zagrebu podnositelj je 6 puta bio kod psihijatra, te dva puta tijekom boravka u Zatvoru u Puli. Dodatno, podnositelj je u više navrata bio i hospitaliziran u Bolnici za osobe lišene slobode u Zagrebu.

Slijedom navedenog, Europski sud je zaključio da je podnositelj zahtjeva dobivao terapiju koju mu je propisao psihijatar te je bio pod redovnim i odgovarajućim psihijatrijskim nadzorom zbog čega nije došlo do povrede čl. 8. Konvencije.

Članak 6. Konvencije

Konačno, Europski sud je odlučio zajedno ispitati sve prigovore koje je podnositelj iznio u smislu čl. 6. st. 3. točke (b) i (c) Konvencije, budući da predstavljaju specifične elemente prava na pošteno suđenje ([Hadjianastassiou protiv Grčke](#), 16. prosinca 1992., st. 31.).

Ponovio je da pravo na djelotvorno sudjelovanje u kaznenom postupku uključuje i pravo na sastavljanje bilješki radi lakšeg vođenja obrane, bez obzira na to je li optuženik zastupan po branitelju ili nije jer je predmetno pravo ključno za obranu optuženikovih interesa. Pritom, uporaba bilješki i pristup spisu predmeta treba biti neograničen, a treba postojati i mogućnost dobivanja preslika relevantnih dokumenata ([Matyek protiv Poljske](#)⁵, br. 38184/03, st. 59. i 63.). Također, načelo jednakosti stranaka u postupku zahtijeva uspostavu razumne mogućnosti da svaka stranka iznese svoj slučaj pod uvjetima koji ju ne stavljaju u znatno nepovoljniji položaj u odnosu na protivnu stranu ([Bulut protiv Austrije](#), 22. veljače 1996., st. 47., Izvještaji o presudama i odlukama 1996 II). Kada je riječ o čl. 6. st. 3. (b) pravo optuženika da ima odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu svoje obrane valja tumačiti na način da ono uključuje pravo optuženika da se upozna s rezultatima istraga koje su se vodile tijekom cijelog postupka, a onda da svoju obranu organizira bez ikakvih ograničenja glede mogućnosti podnošenja svih relevantnih argumenata obrane pred raspravni sud ([C.G.P. protiv Nizozemske \(odl.\)](#), br. 29835/96. 15. siječnja 1997.).

Analizirajući tijek postupka u kojem je podnositelj bio optužen za više od 20 kaznenih djela krađe i teške krađe pred nacionalnim sudovima, Europski sud je utvrdio da je podnositelj opetovano, i u raznim fazama postupka, mahom bezuspješno tražio uvid u spis predmeta. Tijekom cijelog trajanja postupka, pravo na uvid u spis podnositelj je uspio ostvariti samo jednom, kada je spis pregledao i napravio preslike nekih dokumenata.

U vezi s tim, Europski sud je ponovio da je svrha Konvencije jamčiti prava koja su provediva i djelotvorna, a ne teoretska i iluzorna, što osobito vrijedi za pravo na obranu s obzirom na istaknuto mjesto koje u demokratskom društvu zauzima pravo na pošteno suđenje iz kojega se to pravo izvodi ([Artico protiv Italije](#), 13. svibnja 1980. st. 33., Serija A br. 37).

Predmet podnositelja specifičan je i zbog činjenice da je podnositelj ustrajao u svojim zahtjevima za uvidom u spis i u postupku po pravnim lijekovima. Žalbeni sud je odbio zahtjeve

⁵ Sažetak presude dostupan je i na [hrvatskom jeziku](#).

podnositelja da mu se omogući uvid u spis predmeta s obrazloženjem da je spis predmeta dostavljen Vrhovnom sudu. Europski sud je smatrao da ta činjenica sama po sebi ne opravdava odbijanje podnositeljevog zahtjeva jer čak i nakon što je Vrhovni sud odbio podnositeljev zahtjev za izvanredno preispitivanje pravomoćne presude, on je još uvijek imao mogućnost podnijeti ustavnu tužbu, što znači da je i dalje imao interes za razgledavanje spisa predmeta. Stoga, odbijanje i naknadnog zahtjeva podnositelja za uvid u spis s obrazloženjem da je spis predmeta poslan na Općinski sud u Varaždinu nije bilo opravdano.

Dodatno, Vlada i podnositelj su različito obrazložili što se zbilo na jednom ročištu na koje je podnositelj pristupio bez pravnog zastupnika. Vlada je tvrdila da se podnositelj odrekao prava na zastupanje i da se odlučio braniti šutnjom dok je podnositelj tvrdio da nije mogao pripremiti obranu jer njegovome zahtjevu za uvid u spis predmeta nije propisno udovoljeno. Podnositelj nije imao branitelja jer su u trenutku kada je pušten na slobodu prestali razlozi za obvezno zastupanje u kaznenom postupku. Europski sud nije prihvatio navod Vlade da šutnju podnositelja na ročištu treba smatrati njegovom odlukom da se ne želi braniti.

Budući da podnositelj nije imao neograničen pristup spisu predmeta te mu nije bila osigurana jednakost u kaznenom postupku, Europski sud je utvrdio da je podnositelju pravo na obranu u cjelini bilo narušeno u tolikoj mjeri da je to predstavljalo povredu čl. 6. st. 1. zajedno s čl. 6. st. 3. Konvencije.

Za utvrđenje povrede Europski sud je podnositelju zahtjeva dodijelio 1.000 EUR na ime nematerijalne štete, te 2.550 EUR na ime troškova i izdataka.

Izvršenje presude

Nadzor nad izvršenjem ove presude zatvoren je završnom rezolucijom Odbora ministara Vijeća Europe (OMVE) [CM/ResDH\(2020\)309](#) od 8. prosinca 2020. Ova rezolucija odnosi se i na izvršenje presude *Gladović protiv Hrvatske*.⁶

Opće mjere izvršenja povrede čl. 3. Konvencije uključivale su:

- uspostavljanje neovisnog tijela sa zadaćom sprječavanja zlostavljanja osoba koje su lišene slobode sukladno Zakonu o Nacionalnom preventivnom mehanizmu za sprečavanje mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja koji je stupio na snagu 2011. Poslove Nacionalnog preventivnog mehanizma obavlja pučki pravobranitelj.

- Uprava za zatvorski sustav i probaciju Ministarstva pravosuđa je 12. listopada 2011. uputila Nalog svim kaznionicama, zatvorima i odgojnim zavodima s uputama o postupanju u incidentnim situacijama prilikom primjene sredstava prisile. Sukladno uputama u slučajevima incidentnih situacija u kojima su primijenjena sredstva prisile mora se utvrditi: (i) osnovanost odnosno zakonitost primjene; (ii) primjerenost vrste i intenziteta primijenjenih sredstava prisile i (iii) postojanje po liječniku dijagnosticiranih tjelesnih povreda i to neposredno nakon primjene

⁶ Nakon zatvaranja nadzora nad izvršenjem *Dolenec* grupe Europski sud je slične povrede utvrdio i u predmetima [Perkov protiv Hrvatske](#) te [Miljak protiv Hrvatske](#) kod kojih je postupak nadzor Vijeća ministara još uvijek u tijeku.

sredstava prisile i ponovno nakon 12 sati. O svim navedenim utvrđenjima mora se izvijestiti Središnji ured Uprave za zatvorski sustav uz priložene izvještaje službenika i svih drugih sudionika odnosno očevidaca događaja uz liječničke nalaze i mišljenja.

- sukladno Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o izvršavanju kazne zatvora, zatvorenici od 2013. pisane pritužbe u vezi sa zlostavljanjem i odlukama zatvorskog osoblja mogu podnijeti i sucu izvršenja. Prije predmetne izmjene, pritužbe zatvorenika razmatrala je samo uprava zatvora. Središnji ured za zatvorski sustav Ministarstva pravosuđa 2018. izdao je pisanu uputu sukladno kojoj zatvori i kaznionice moraju voditi evidenciju o pritužbama zatvorenika.

- izmjenom Kaznenog zakona od 2013. propisano je da se tjelesna ozljeda koju počinu službena osoba smatra teškim kaznenim djelom za koje se progon pokreće po službenoj dužnosti.

Vezano pak uz povredu čl. 6. Konvencije, Zakonom o kaznenom postupku (ZKP/08) okrivljeniku se jamči neograničeno pravo uvida u spis.

Dana 16. siječnja 2024. Europski sud je u predmetu [Miljak protiv Hrvatske](#)⁷ donio novu presudu u kojoj je utvrdio da je izostanak uvjerljivog objašnjenja uzroka ozljeda koje je podnositelj zadobio nakon incidenta tijekom pretrage njegove ćelije u zatvoru te neprovođenja učinkovite istrage tog incidenta dovelo do povrede kako postupovnog tako i materijalnog aspekta čl. 3. Konvencije.

Naime, tijekom pretrage ćelije u kojoj je podnositelj zahtjeva bio zatvoren u Zatvoru u Splitu, dogodio se incident između podnositelja i zatvorskih službenika koji su provodili pretragu, a u kojem je podnositelj zadobio više teških tjelesnih ozljeda. Posljedično, podnositelj je operiran te je 8 dana proveo u bolnici. Nakon incidenta, proveden je inspeksijski nadzor naložen od strane Ministarstva pravosuđa i uprave, ali rezultati su bili neodređeni jer nije bilo moguće utvrditi točne okolnosti u kojima je podnositelj zadobio ozljede. Sukladno nalazu i mišljenju vještaka, pribavljenog u okviru provedenog inspeksijskog nadzora, ozljede koje je podnositelj zadobio mogle su nastati bilo primjenom sile ili padom na neki uglati tupi tvrdi predmet. Podnositelj je podnio kaznenu prijavu protiv nepoznatih zatvorskih službenika radi okrutnog i ponižavajućeg postupanja, nanošenja teške tjelesne ozljede te zloupotrebe položaja i ovlasti, no Općinsko državno odvjetništvo u Splitu odbacilo je prijavu, navodeći da ne postoji osnovana sumnja da su zatvorski službenici namjerno ozlijedili podnositelja.

Primjenjujući gore navedene standarde iz presude *Dolenec protiv Hrvatske*, Europski sud je primijetio da kaznena istraga radi utvrđenja kako je podnositelj zadobio ozljede dok je bio lišen slobode nije pokrenuta po službenoj dužnosti odmah, već tek 6 mjeseci nakon incidenta i to povodom kaznene prijave podnositelja.

Nadalje, državno odvjetništvo je odluku o odbačaju kaznene prijave podnositelja donijelo bez obavljanja obavijesnog razgovora s podnositeljem zahtjeva ili s osumnjičenim

⁷ Presuda od 16. siječnja 2024., br. zahtjeva 15681/18

zatvorskim službenicima unatoč nedosljednostima u pogledu načina zadobivanja ozljeda. U tom smislu, kaznena prijava podnositelja zahtjeva odbačena je bez pažljivog ispitivanja svih relevantnih činjenica zbog čega provedena istraga nije bila temeljita.

Slijedom navedenog, Europski sud je zaključio da je došlo do povrede postupovnog aspekta čl. 3. Konvencije.

U ovom predmetu, Europski sud je utvrdio i povredu materijalnog aspekta čl. 3. Konvencije jer hrvatske vlasti nisu uspjele dokazati da ozljede podnositelja nisu nastupile zlostavljanjem kojem je bio izložen u svojoj zatvorskoj ćeliji. Naime, podnositelj je iznio dovoljno elemenata za stvaranje snažne pretpostavke da je teške tjelesne ozljede zadobio zbog prekomjerne upotrebe sile zatvorskih službenika. S druge strane, hrvatske vlasti nisu pružile zadovoljavajuće objašnjenje niti su dostavile uvjerljive dokaze kojima bi se moglo utvrditi da su ozljede podnositelja uzrokovane na neki drugi način. U tom smislu se predmet *Miljak protiv Hrvatske* razlikuje od predmeta [Perkov protiv Hrvatske](#) (br. 33754/16, st. 44.-49., 20. rujna 2022.), u kojem je Europski sud također odlučivao o povredi materijalnog aspekta čl. 3. Konvencije zbog navoda o zlostavljanju od strane zatvorskih čuvara, ali je Europski sud prihvatio objašnjenje da su lakše tjelesne ozljede koje je podnositelj zadobio, nastale kao posljedica zahvata izvršenog nad podnositeljem prije nego li je oboren na pod i vezan liscicama.

Za utvrđenu povredu podnositelju je dosuđena pravedna naknada u iznosu od 12.000 EUR na ime neimovinske štete i 3.000 EUR na ime troškova i izdataka.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava